

POKROK ZÁPADOU.

Založen 1871.—Roč. 37.

Omaha, Neb., ve středu 1. dubna 1908.

Číslo 36.

Zprávy zahraničné

RAKOUSKO-UHERSKO.

Čisť František Josef schválil nyní zřízení ministerstva práce, o hledně něhož bylo již od delší doby vyjednáváno. Ministrem tohoto nového odboru, jak se dalo očekávat, jmenován byl křesťanský socialist dr. Gressmann.

V aféře profesora dra. Wahrunda, učitele církevního práva na právnické fakultě university v Innsbrucku, jenž pro svoji bouřlivou protiposludní encykliče papežově stal se předmětem útoků katolické duchovenstva a papežských muniti v čele, nastal nyní neočekávaný obrát. Wahrund na žádost svých kolegů vzdal se nyní dobrovolně přednášek. Profesori požádali jej totiž, aby způsobem tím přispěl k urovnání dosavadního konfliktu a Wahrund ochotně přinesl tu oběť. Ihned od počátku konfliktu, jenž vyvolal byl libovolným zakročením papežského nuntia, který denuncoval profesora u ministra zahraničních záležitostí, barona Aehrenthala a žádal jeho sesazení, byly všeobecné sympatie na straně Wahrunda. Na všech stranách zvedány byly protesty proti vyměňování se nuntia do vnitřních záležitostí rakouských a vůde demonstrováno bylo ve prospěch svobody učení. Nyní, když Wahrund dobrovolně vzdal se svého místa profesorského, získal si tím ještě více sympatií. Důkaz toho již byl také podán. Němečtí voličové v Tyrolsku postavili jej jednohlasně jakožto kandidáta pro doplňovací volbu do říšské rady, jež bude eo nejdříve provedena v Innsbrucku.

Mezi bábem chorvatským baronem Rauchem a předsedou uherského ministerstva drem. Wekerlem došlo k důležitým poradám, při nichž jednalo se o nynější politické situaci v Chorvatsku, jež po odročení zemského sněmu chorvatského velice se přišťovala. Baron Rauch, jenž stal se předmětem největší nenávisti mezi lidem chorvatským pro svoje lokajství vůči vládě uherské, požádal předsedu ministerstva o svolení, aby použil mohl co nejostřejších, mimořádných administrativních a policejních opatření za účelem opětovného zavedení pořádku. Poněvadž návrh bábův, aby zvláštní komise sestávající z Chorvatů a Maďarů, pokusila se o urovnání stávajících sporů, nevedl ku žádnému cíli, báb neví nyní nic lepšího, nežli zavedení násilných opatření, k čemuž o všem musí míti dovolení vlády. Baron Rauch předložil ministerskému předsedovi úplně nový plán pro další svoji akci a není pochybnosti, že plánu tomu dostane se od vlády úplného schválení. Chorvatsko může být nyní připraveno na nejhorší.

NĚMECKO.

Berlínský sochař profesor Walter Schott odeběře se na počátku dubna do New Yorku, aby tam na místě vykonal přípravu pro chystanou velkou výstavu německých sochařských prací. Očekává se, že podnik tento uskutečnění bude na jaře nebo na podzim roku 1909 a že k tomu cíli bude učiněno použití budovy Metropolitan musea. Budou tu vystaveny právě předměty z mramoru a bronzu. Až do teď bylo ku výstavě té přiblíženo uměleckých předmětů v úhrně cca. tři milionů marek. Současné oškvá se s důvěrou, že americký kongres dá svoje dovolení k tomu, aby umělecké předměty německé mohly být připuštěny do Ameriky beze cly.

Prince Joachim Albrecht pruský, druhorozený syn zesnulého prince regenta Albrechta brunšvického, jenž nedávno s nečí vyložen byl z armády a zakázáno mu nosení uniformy, vyjednával ohledně koupi jednoho statku již od Mohuč. Prosí se, že prince přijmou hodlá titul hraběte z Kamene a ušetřit se s bývalou sekretářkou Liebenbergovou. Zdá se však po-

Zprávy americké.

Z Washingtonu.

(Nové prezidentovo poselství. — Dodatek k protitruštinovému zákonu. — Vítězství dráh. — Situace se lepí.)

President Roosevelt zaslal dne 25. března kongresu nové poselství, které pojednává o bodech, o nichž již dříve se zmínil. Poselství toto znova do pravého světla staví otázku dětské práce a žádá, aby v této věci učiněna byla zákonem náprava. Druhým bodem poselství jest žádost o přijetí zákona o zodpovědnosti zaměstnavatelů. Dále poukazuje president na potřebu reformy zákonů soudních, zákonů o mezistátním obchodu a zákonů protitruštinových. O reformách těch president ve svém poselství pojednává podrobně. Dále ujmá se dělnických, farmářských a obchodních organizací, které nejsou slouženy za účelem vzdělávacím. Stávky v poselství tom označovány jsou jako úplně zákonné. Dále pojednává president o zřízení poštovních spojiteln a upravení finančního systému. Odporuje vše rozumnou úpravu celního tarifu, přijetí nového zákona na ochranu lesů. Odporuje zřízení trvalé komise pro vodní cestu. V poselství tom praví, že znova dotýká se věci, o nichž již dříve psal, ale to že není jeho vinou, nýbrž zákonodárců, kteří o nutnosti uvedených reform mnoho nepřemýšleli. — Kongresník W. P. Hepburn z Iowy, předseda výboru pro mezistátní a zahraniční obchod, podal dne 23. března z domů zastupitelů předlohu s návrhovanými amendmenty k Shermanovu protitruštinovému zákonu, které dostalo se před tím uznání administrace. K sestavení dodatku došlo po četných konferencích, v nichž přítomni byli president Roosevelt, generální návládní Bona parte, státní tajemník Root, tajemník vnitra Garfield, korporáční komisař Smith, zástupce železničních zájmů Wietor Morawitz, zástupce Civic Federation Seth Low a president Americké Federace Práce. Předloha navrhuje větší spolkovou kontrolu nad korporacemi pomocí systematické registrace jež rovnala by se spolkové licenci; dále legalisování železničního soustředování s dohodnutím a se svolením spolkových úřadů a omezení v jistém smyslu vztahu Shermanova protitruštinového zákona na dělnické unie a rolnické spolky. K jediné neshodě mezi konferencemi došlo ve věci dělnických organizací. — Státní práva obdržela zákon rozhodnutím obdržela těžkou ránu rozhodnutím nejvyššího spolkového soudu, Tribunál tento rozhodl, že zákony států Minnesota a Sev. Karoliny, mající za účel regulování sazby stát projíždějících drah, jsou protistátní schválením právomocí spolkových soudů vmeškovati se do konfiskčních státních zákonů o dopravních sázbách. Nejvyšší soud dopomohl drahám k prvnímu velkému vítězství jejich od dnů, kdy spolková vláda a státy zahájily proti nim křížácké tažení. Minnesotský zákon o dopravní sazbě, přijatý minulého roku, byl prohlášen za protistátní hlavně proto, že ustanovil tak vysoké pokuty a tak dlouhé uvěznění — pět tisíc a pět let — draham a úředníkům, že soudy ve skutečnosti byly jim uzavřeny. Soudec Harlan ve svém náhledu, projeveném asi 12.000 slovy je sám opakem náhledu, než jeho kollegové na tom zakládá, že jedním z minnesotských případů jest procesem proti státu a proto nemůže býti připuštěn dle znění ústavy. Následkem rozhodnutí musí generální návládní státu Minnesota zaplatiti pokutu \$100 za neváženost k spolkovému soudu státu Minnesota, který jej shledal vinným pokutu vynutiti provádění zákona o železniční sazbě, když mu byl spolkový soud zakázal tak činiti. Young

Pobřežní parník "Matsu Maru" srazil se dne 22. března během plavky s parníkem "Hidjosi Maru" a utonul na místě. Kapitán parníku, většina z 244 cestujících a 43 námořníků utonuli s nešťastnou lodí. Jen několik osob zachráněno bylo mužstvem parníku "Hidjosi Maru" a jistým dalším parníkem. Osudná tato katastrofa udála se toho dne o 2:30 hod. ráno dvě míle od Todohoko, nedaleko Hakodate.

RUSKO.

V průběhu své řeči před rozprácí komisi dmy ministr finanční Kokozov prohlásil, že Rusko vzdor velikému zadlužení musí si nevyhnutelně opatřit nové půjčky. Kokozov poukázal na to, že zřízení druhých kolejí u sibiřské dráhy, stavba amurské železnice a potřeby národní obrany, jakož i od pomoci v případech hladu vyžadovají budou ročně na celou řadu let mimořádné vydání v obnosu 75.000.000 dolarů.

"Znamja", orgán "spolku pravých Rusů", uveřejnil dne 22. března pod nápisem "Smrt Miljukovi" výhrůžky smrti pro tohoto vůdce konstitučních demokratů. Sůatek prince Viléma švédského s velkokněžnou Marií Pavlovou ustanoven je na 3. května. Prince Vilém je druhorozeným synem krále Gustava švédského a jest 23 roky star. Týž minulého léta mekal ve Spoj. Státech. Velkokněžna Marie Pavlovna je sestřenicí cara Mikuláše a dezerou velkokněžka Pavla. Čítá nyní 17 roků. Otec její, jenž ženat je podruhé, žije nyní trvale v Paříži, kde dům jeho je střediskem elegantní mezinárodní společnosti.

Prof. P. N. Miljukov, proslulý vůdce "kadetů", který nedávno na krátko zavítal do Ameriky, měl před krátkou dobou zajímavou řeč v Hosudarstvenné dumě při debatě o otázce mandžurské, jak se jeví nyní po míru portsmouthském. Prof. Miljukov, o němž jsme již výše uvedli zprávu, že zpátečnická strana ruská vyhrožuje mu smrtí, přimlouval se o seslání ruského vlivu v severní Mandžurii a mluvil proti těm, kdož se přimlouvají za prodej ruské mandžurské dráhy. Mezi jiným pravil: "Ani rusí lidé nejsou andělé a já nikterak nechci tvrditi, že Rusové se nedopustili v Mandžurii žádného násilí; avšak to není nic naproti tomu, co trápí v jižní Mandžurii Japonci. S Čínou zacházejí jako se svými zajatci. O ukrutnostech, páchaných od Japonců, Rusům se ještě uesnilo. Proto nenávidí Číňané k Japoncům je velmi silně. Není pochybnosti, že naše položení v Mandžurii je nyní lepší, než při ukončení války. Naše okupace severní Mandžurie je Číně okupace méně nebezpečná, než japonská okupace jižní Mandžurie. Čína patří na nás jako na možného spojence v boji proti Japonci. Zahoditi vše, co máme v severní Mandžurii, zřici se koncesí, které jsme nedávno s velkým namáháním obdrželi, bylo by neobyčejně lehkomyslné. Kdybychom se ještě zřekli své východočínské dráhy, bylo by to stejné, jako kdybychom i severní Mandžurii vydali v ruce Japoncům a od toho skutku dlouho varovati."

Zprávy americké.

Z Washingtonu.

(Nové prezidentovo poselství. — Dodatek k protitruštinovému zákonu. — Vítězství dráh. — Situace se lepí.)

vyvolal zúmyslně tento soud, aby zkusil právoplatnost zákona. — Dle zpráv, jež velké dráhy zasla-ly mezistátní obchodní komisi, lepší se situace jak v průmyslu tak i oboru železničním po celé zemi. Zprávy ty naznačují, že sice dráhy utrpěly do jisté míry tak zvanou "říjnovou panikou", avšak ztráty jejich nebyly tak vážné, jak se všeobecně předpokládalo. Ze zprávy vysvítá dále, že účinky oné paniky počítány byly zvláště na liniích ve východní a jihovýchodní části země, z nichž některé nejen že měly menší příjmy, ale nemohly získati dostatečné množství peněz k dalším prováděním oprav a rozšíření, jež před panikou započaly; západní a transkontinentální dráhy materialně netrpěly finanční tísni. Číslice skolektované mezistátní obchodní komisí rovněž nasvědčují, že všeobecný obchodní stav se lepší materialně a s vyhlídkou, že bude v brzkou bud lepší anebo normální.

Tragedie lásky.

Z Milwaukee, Wis., se oznamuje dne 23. března: Leopold Vojenský, který náruživě zamiloval se do sedmnáctileté Nettie Plačkové, ve lize slíbené české dívky, že neodstane, že rodiče dívky nepřáli příliš poměru mladých lidíček, neboť i mladíkovi počaly teprve pučeti vonsky pod nose, dokládaje, že oba mají ještě času nazbyt. Tato roztrpčenost jeho vzrůstala ohovááním vyvolené, která sice na vášnivě naléhání mladíkovo dokládala, že ho má sice ráda, ale se vďakami že nijak nespěchá a rodičům svým plně za pravdu dává. Když na neustálé naléhání své dostával stejnou odpověď, rozhodnul se potřeštěný Vojenský, že učiní všemu různý konec. Dne 22. března zavedl slečnu Plačkovou do obchodu se zmrzlinou a tam poručil oběma důkladnou porci, přimíchal do panásku strychninu. Děveč skonala za několik hodin a Vojenský zemřel o něco později.

Socialistickému listu odepřena doprava.

Na rozkaz generálního poštovnístra Meyera odepřena poštovní doprava socialistickému časopisu La Question Sociale, vycházejícímu v Pastersonu, N. J. v jazyku italském. Generální poštovní doprovází nřízení své vysvětlením, že byl upozorněn na italský časopis ten třetím výpomocným poštovním Lauchsem a že mu byl zároveň z něj přeložen palčivý článek, v němž odporuje se vyloupení zbrojnice Spojených Států, zmocnění se střílné zbraně a nábojů a porvaždění policie a milice v městě a svrhnutí stávající vlády. Vydávání takové literatury přiči prý se pořádku a všeobecnému blahu a proto nemůže list ten počítati na pomoci pošty ve svém rozšiřování.

V zájmu slováckého Sokola Polakoviče.

Kongresník Sabath z Chianga přinesl do Bílého Domu petici se 40.000 podpisy příslušníků slováckého národa ve známém případě slováckého Sokola Polakoviče, který sčítá nyní se v. všesokolského sletu v Praze, zavítal, jak bylo svého času obšírně vypsané, do své rodné včce na Slovači a tam "hrozně" se proniviv zapříváním písni, mafarskou vládou zakázané, byl obžalován, zatčen a je vězněn. Kongresník Sabath při odevzdání petice dle zprávy anglických listů po vyřízení celého případu Polakoviče dodal: "Nemyslím, že státní department může v celé věci něco učiniti, poněvadž píseň byla zakázána vládou a Polakoviče neměl jí tedy zpívati. Avšak přinesl jsem petici prezidentovi proto, abych mu ukázal, co slovanští občané v této zemi soudí o tomto způsobu pronásledování, dle něhož člověk, který rozjáře mezi svými krajaney, zapře si jednodušeho písni. Jest tři měsíce souzen a po této dlouhé soudní proceduře za deset měsíců do žaláře obsoven, nemluvě ani o tom, co všech na vedlejšího škoceti musil."

Zeměměření v Kalifornii.

Celé údolí Imperial bylo dne 23. března ofřeno třemi záchvěvy země, jež následovaly v krátkých přestávkách za sebou. Prvý náraz udál se o 6. hodině ráno, druhý o pět minut a třetí o patnáct minut později. Obyvatelstvo, pamětlivo nedávno osudného zeměměření v San Francisku, v největším úděněni vyběhalo ze svých příbytků, by hledalo pod širým nebem záchranu před hrozícím nebezpečím. Pokud známo, neudálo se však žádné neštěstí mimo potrhání zdi několika domů a rozbití skleněných tabulí. Přes to vyvolalo zeměměření to značný postrach, poněvadž očekávají se další ofřesy.

DROBNOSTI Z NEBRASKY.

* Nebrastí bankéři odbývati budou svoji výroční schůzi v Hastings dne 6. května.
* Prominentní německý farmář John Kreitner, bydlící 3 1/2 míle od Adams, sprovodil se v minulých dnech sám se světa. Byl 40 let star a zanechává tu ženu a 4 děti.
* Elvira Wells, 43 let stará žena, oběsila se na svém šálu ve Fairbury. Myslí se, že sebevraždy dopustila se následkem trudnomyslnosti.
* Mae Holiday v Lexington dostal se nešťastnou náhodou pod vůz až po vršek naložený dřívím a byl vážně poraněn.
* Krajan F. A. Hynes z Morse Bluff, o němž některé anglické i české časopisy přinesly zprávy, že se utopil, vrátil se v minulých dnech do svého domova. Krajan Hynes od onoho osudného dne, kdy pohřben, toulal se s místa na místo a dostal se až do Omahy, kde u Dra. Ravera v Brandeisově budově žádal, aby byl prohlédnut, zda jeho hlava je v pořádku. Dr. Raver, když vyslechl jeho historii a spatřil časopis, v němž o krajanu Hyneskovi psalo se jako o mrtvém, telefonoval do Morse Bluff jeho přátelům a ti dopravili jej domů.
* Rev. F. A. Miller, dobře známý kazatel žijící v Lincoln, byl přepaden v Utice, když nalézal se na cestě na nádraží. Kazatel v řeči své Utice, dopustil se v horlivosti urážky zse onoho města. Dvaect lidí súčasnilo se přepadení a Miller byl při tom zraněn.

NAŠE NÁVŠTĚVY

* Pánové Frank Bureš, Václav Kašpar a Bohumil Novák z Wilber navštívili nás ve čtvrtek minulého týdne. Dleli v Omaze na návštěvě a zdrželi se zde asi dva dny. Bylo nám potěšením s mladými těmito krajaney rukou si potřásti.
* Pan Alois Novák z Yankton, bratr známého omazského krajana p. Ant. Nováka, navštívil nás ve čtvrtek. Jak s námi sdělil, přijel do Omahy se svojí paní, aby pro ni vyhledal zde pomoci lékařské. V pátek navštívil opět závod náš a sdělil s námi, že rozhodl se manželku zde zanechat k dalším lékařským ošetřování. On sám nemohl se zde tak dlouho zdržeti, neboť přítomnost jeho doma je nutná. Asi po 10 dnech si pro svoji paní přijede a jak nám slíbil, zase nás navštíví. Po čas svého omazského pobytu byl hostem svého bratra, kdež i jeho paní jest nyní ubytována. Přejeme jí ze srdce brzké pozdravení.
* Ve čtvrtek potěšila nás návštěva krajana p. Josefa Matějíčka a jeho paní z Haymore, S. D. Pan Matějíček dříve bydlel u Schuyler, Neb., kdež vlastnil farmu, ale asi před rokem odstěhoval se do Dakoty, kde nyní s úspěchem farmáři. V Omaze dlel na návštěvě p. V. Kohouta, otec to paní Matějíčkové. V sobotu opět ubrali se ku svému domovu. Pan Matějíček z ochoty převzal zastupitelství našeho listu pro své okolí a my jej vše odporúčujeme přimětaním našim odběratelům. Pan Matějíček jest oprávněn nyní veškeré záležitosti listu našeho se týkající vyřizovati.
* Podporujte naše české obchodníky, kteří v listě tomto ohlažují.

DOPIS Z ODENSE, N. D.

Čtená redakce! — Dovoilte, bych v časopise Vašem mohla napsati několik slov o výchově dítek. Co už ubohých dítek uhořelo anebo se opafilo a to vlastni neopatrností rodčů. Když jsem byla v Minnesotě, stalo se také něco podobného. Moje sousedka vařila slané maso. Maso po té uklidila, ale vodu v hrnci kladla na zem. Manžel k ní řekl: "Nedávaj ten hrnec na zem, přijdou děti a ještě se opafí!" — "Ale zde si hráti nebudou, mají jinde dosti místa," odpověděla manželka. Za deset minut skutečně 5letý hošík do vařící vody padl. Muž popadl sekuru a zle se na ženu rozkatil. Ona však utekla. Pro mne přijel soused, byh tam jela. Když jsem přišla tam, dítko bylo bez sebe. Ptala jsem se, kde je matka. Otec odpověděl, že jí chtěl zabít a že utekla. A zle potom se vadil, proč neuposlechla jeho rady a proč ten hrnec na zem dávala. Dítko zemřelo. Prosila jsem otce dítko, aby aspoň matce dovolil, aby mohla súčasnit se pohřbu. Na to on řekl: "At jen jde. Naše manželské štěstí je už od nás daleko. Můj bol je tak veliký, že mně ani žádný neuvěří." Za dva roky mu žena zemřela. Tehdy on řekl: "Přeju jí tichý spánek. Na svého miláčka však zapomenouti nemohu." Zde jest opětně druhý případ. — Matka s otcem šla do lesa pracovati na dříví. 3 roky stará dečruška byla sama doma. Tu šaty na ní chytl a ona utekla ven. Padla do sněhu a zemřela. Rodiče přišli domů a spatřili svého miláčka ležeti ve sněhu. Samo sebou se rozumí, že bylo nářku a bédování mnoho. Vždyť rodiče mají pět smyslů a snad mohou takovému neštěstí zabrániti. Mnohá matka namítne, že nemá času, kterého by mohla věnovati dítkám. Jest to však její povinnost díte řádně vychovat. Dále muž, jsou-li doma 4 malé děti, nemá požadovati na ženu, aby šla pracovati. Ta nalezne práce doma vždycky dost.

Antonie Benedick.

DOPIS Z HERRICK, S. DAK.

Zase bude se otvírati další Rosebud reserve, Tripp okres. Byl jsem obtěžován různými dopisy, jimiž byl jsem žádán, abych sdělil podrobnosti o této krajině. Z té příčiny rozhodl jsem se uspořádati výlet do oné krajiny dne 8. úřervna. Na tomto výletu každý bude si moci prohlédnouti pozemky, o něž se jedná. Pozemky ty pro osadníky otevřeny budou na zimu anebo později. Výletníci zároveň budou si moci prohlédnouti českou osadu kolem Herrick. Jasu tu ještě nějaké pozemky k zabrání. Nejsou to ovšem pozemky ty nejlepší, ale jsou ještě dosti dobré. Musím se také zmíniti o tom našem počasí. To jsme tu měli jako v Kalifornii. Sníh se nám ukázal jen tak, abychom věděli, že máme zimu. Na saňích jsme se však nevezli, leda že bychom chtěli jezdit po blátě. Co píšu tyto řádky, vsude se plní seje. Tržní ceny jsou zde tak dlouho zdřeti, neboť přítomnost jeho doma je nutná. Asi po 10 dnech si pro svoji paní přijede a jak nám slíbil, zase nás navštíví. Po čas svého omazského pobytu byl hostem svého bratra, kdež i jeho paní jest nyní ubytována. Přejeme jí ze srdce brzké pozdravení.
* Ve čtvrtek potěšila nás návštěva krajana p. Josefa Matějíčka a jeho paní z Haymore, S. D. Pan Matějíček dříve bydlel u Schuyler, Neb., kdež vlastnil farmu, ale asi před rokem odstěhoval se do Dakoty, kde nyní s úspěchem farmáři. V Omaze dlel na návštěvě p. V. Kohouta, otec to paní Matějíčkové. V sobotu opět ubrali se ku svému domovu. Pan Matějíček z ochoty převzal zastupitelství našeho listu pro své okolí a my jej vše odporúčujeme přimětaním našim odběratelům. Pan Matějíček jest oprávněn nyní veškeré záležitosti listu našeho se týkající vyřizovati.
* Podporujte naše české obchodníky, kteří v listě tomto ohlažují.